

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Το «εκσυγχρονιστικό» νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο πρόκειται να κατατεθεί προς ψήφιση το προσεχές διάστημα, υποτίθεται ότι επιχειρεί, *δίχως να έχει προηγηθεί ουσιαστική συζήτηση ή αξιολόγηση των Πανεπιστημίων* και με απίστευτα βεβιασμένη συγκόλληση διάσπαρτων θέσεων και προτάσεων, χωρίς συγκεκριμένο όραμα για την παιδεία, να «βελτιώσει τα ελληνικά πανεπιστήμια» με πρότυπο τις επιχειρήσεις.

Ως Δ.Σ. του Συλλόγου Διδασκόντων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, θεωρούμε υποχρέωσή μας να επισημάνουμε ότι στη θέση της ουσιαστικής προαγωγής της αριστείας, της διανοητικής ελευθερίας, της γνώσης και του πνεύματος της δημοκρατίας, το νέο νομοσχέδιο ουσιαστικά:

✓ Προωθεί ένα αδιαφανές, αυταρχικό και θεσμικά ανεξέλεγκτο σύστημα διοίκησης μέσα από το λεγόμενο Συμβούλιο. Αλήθεια, πώς διασφαλίζεται η νομιμοποίηση του εν λόγω οργάνου, το οποίο θα περιλαμβάνει και 7 εξωπανεπιστημιακά μέλη, όταν δεν συμμετέχουν όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας στην εκλογή των μελών του; Στη βάση ποιάς λογικής εκχωρείται τόση υπερεξουσία στη βαθμίδα του Τακτικού Καθηγητή επαναφέροντας στην ουσία το προ του 1982 καθεστώς της Έδρας; Χρειαζόμαστε άραγε περισσότερο συγκεντρωτισμό από ό,τι δημοκρατική ευελιξία; Επιπρόσθετα, για ποιο λόγο η Σύγκλητος περιορίζεται σε έναν καθαρά γνωμοδοτικό ρόλο, τη στιγμή που ως ακαδημαϊκά νομιμοποιημένο θεσμικό όργανο θα μπορούσε να έχει αυξημένο ειδικό βάρος στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται;

✓ Παραδίδει το Πανεπιστήμιο, έναν από τους λίγους θεσμούς που καλλιεργούν την ελευθερία της γνώσης, της έρευνας και της κριτικής σκέψης στους νόμους της αγοράς, δηλαδή στους νόμους των εκάστοτε οικονομικών συμφερόντων, ενισχύοντας έτσι ακόμα περισσότερο τις αρνητικές επιπτώσεις της διάρρηξης του κοινωνικού συμβολαίου που βιώνει η χώρα, αφού το Πανεπιστήμιο προετοιμάζει το μέλλον κάθε κοινωνίας.

✓ Αποσυνδέει το διδακτικό προσωπικό από το ακαδημαϊκό, ερευνητικό του λειτουργήμα, μετατρέποντας το σε εξυπηρετητή ταχύρρυθμων προγραμμάτων σπουδών, τα οποία, αναμφίβολα, μόνον επιδερμική σχέση έχουν με εκείνο που, από την εποχή του Διαφωτισμού τουλάχιστον, ονομάζεται επιστημονική γνώση. Την ίδια στιγμή, η έρευνα, η οποία ήδη υποχρηματοδοτείται, λόγω των σπάταλων πολιτικών των μεταπολιτευτικών πελατειακών κυβερνήσεων, αφήνεται πλέον εντελώς στα χέρια των ιδιωτικών κεφαλαίων. Ποιες είναι εκείνες οι δικλίδες ασφαλείας που εγγυώνται ότι η έρευνα στο εξής δεν θα καθορίζεται από τις επιταγές των μεγάλων ιδιωτικών εταιρειών, οι οποίες θα καρπώνονται και το προϊόν της, αντί να είναι ελεύθερη παράγοντας ταυτόχρονα δημόσιο αγαθό;

✓ Εκκινεί από αβάσιμες και δόλιες παραδοχές σχετικά με τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους, τους οποίους θεωρεί βολεμένους, διαπλεκόμενους και οκνηρούς, δίχως το Υπουργείο να αναλαμβάνει καμιά ευθύνη για τους έως τώρα χειρισμούς του στο πεδίο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δίχως να έχει λάβει υπόψη του το αξιόλογο διδακτικό και ερευνητικό έργο που παράγουν οι Πανεπιστημιακοί μέσα σε αντίξοες συνθήκες ούτε και την επικρατούσα τάση αριστείας στα περισσότερα ιδρύματα της χώρας. Ειδικά δε το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διακρίνεται ήδη τόσο για την

επιστημονική του εξωστρέφεια και αναπτυξιακή του δυναμική όσο και για την καθιέρωση του στη συνείδηση των πολιτών της περιφέρειας όπου και εντάσσεται.

✓ Απηχεί ένα έντονα επαρχιώτικο και νεο-αποικιακό ήθος ως προς τα ζητήματα αξιολόγησης της ακαδημαϊκής ικανότητας και της επάρκειας των Πανεπιστημιακών δασκάλων, προεξοφλώντας, αβάσιμα, ότι οι Πανεπιστημιακοί και τα Πανεπιστήμια δεν είναι ήδη συνδεδεμένοι με τη διεθνή κοινότητα, όταν ένα πολύ μεγάλο μέρος των Ελλήνων πανεπιστημιακών έχει σπουδάσει στο εξωτερικό και έχει σημαντική διεθνή ερευνητική παρουσία.

✓ Καταργεί τη θεσμική ισχύ των Γενικών Συνελεύσεων, της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου και επομένως πνίγει την ουσιαστική διατύπωση ίσης και ελεύθερης γνώμης στα «νέο-διαχειριστικά» (neo-managerial) ακαδημαϊκά όργανα, εκχωρώντας, κατά το πρότυπο διαχείρισης επιχειρήσεων, εξουσιαστικές, επί της ουσίας, αρμοδιότητες σε μια «ολιγαρχία» κατά το ήμισυ άσχετων προς το Πανεπιστήμιο φυσικών προσώπων, που πιθανόν να εξυπηρετούν ιδιωτικά συμφέροντα (βιομηχανίας, τραπεζών, κ.ά.), ενάντια προς τον καταστατικά δημόσιο χαρακτήρα του Πανεπιστημίου. Σε αυτή τη συνάφεια κατά πόσο άραγε κάποιος εξωτερικός ως προς το Πανεπιστήμιο Πρύτανης ή μέλος του Συμβουλίου θα είναι και σε θέση αλλά και διατεθειμένος, τόσο να κατανοεί όσο και να επιλύει ζητήματα της ακαδημαϊκής καθημερινότητας;

✓ Προοιωνίζεται την εισαγωγή διδασκτρών στις προπτυχιακές σπουδές μέσω ταχύρρυθμων προγραμμάτων κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης, που δεν αντιστοιχούν σε παροχή γνώσης Πανεπιστημιακού επιπέδου.

✓ Προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία, επίσης, η προωθούμενη κατάργηση στην ουσία των Τμημάτων, το κύτταρο της ακαδημαϊκής λειτουργίας, και η ένταξη τους σε σχολές, δίχως να αναφέρεται η αποστολή και η χρησιμότητα των τελευταίων, δίχως πρόβλεψη για την επιστημονική στιβαρότητα των προγραμμάτων σπουδών και δίχως επίσης να τεκμηριώνεται επιστημονικά ο ρόλος και η αποστολή της ίδρυσης ξεχωριστών μεταπτυχιακών σχολών. Με την κατάργηση του Τμήματος ως διοικητικής και ακαδημαϊκής μονάδας του Πανεπιστημίου, θίγεται επίσης η εξασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων.

✓ Θεωρούμε σημαντικό ολίσθημα την απουσία πρόνοιας και ευαισθησίας που υποδηλώνει η παντελής έλλειψη μεταβατικών διατάξεων σχετικά με τους ήδη υπηρετούντες Πανεπιστημιακούς, και ιδιαίτερα τους Λέκτορες, οι οποίοι φαίνεται να «εξαερώνονται» από το σχέδιο νόμου, πέραν μιας ασαφούς αναφοράς σ' αυτούς, χωρίς να αναγνωρίζεται εμφανώς η προσφορά τους στο Πανεπιστήμιο και η καθ' όλα νόμιμη και επιστημονικά τεκμηριωμένη εκλογή τους σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο. Την αυτή «εξαέρωση» διαφαίνεται ότι θα υποστούν και οι εκλεγμένοι, πλην όμως μη διορισμένοι συνάδελφοι σε διάφορα Τμήματα. Τι προβλέπεται επί των ζητημάτων αυτών; Ερωτήματα επίσης προκαλεί το άρθρο περί πιθανών συγχωνεύσεων Τμημάτων και Σχολών καθώς και καταργήσεων ΑΕΙ, το οποίο δεν προβαίνει σε καμία πρόβλεψη των συνεπειών τους για τους φοιτητές και τους ήδη υπηρετούντες σε αυτά.

✓ Επίσης το νομοσχέδιο υποβιβάζει τους Επίκουρους Καθηγητές στην «πρώην» βαθμίδα του Λέκτορα και ταυτόχρονα αφαιρείται και από τις δύο βαθμίδες η

δυνατότητα διατύπωσης άποψης και διαμόρφωσης απόφασης στα ακαδημαϊκά όργανα, όπως άλλωστε συμβαίνει και για τη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή, που εν συνόλω αποτελούν την πολυπληθέστερη κατηγορία των Πανεπιστημιακών δασκάλων. Τα δε προσόντα για την εξέλιξή τους δεν είναι γνωστά και δεν θα τα καταστήσει γνωστά ο νόμος που ενδεχομένως ψηφιστεί.

✓ Για ποιο λόγο ο οργανισμός του κάθε ιδρύματος να προσδιορίζει το προσοντολόγιο των εξελίξεων και να μην υφίστανται γενικά ακαδημαϊκά τυπικά και ουσιαστικά προαπαιτούμενα για όλα τα ΑΕΙ; Από την άλλη, ο υπηρετών Επίκουρος (και ο Λέκτορας) γνωρίζει ότι θα παραμείνει εν ομηρεία, χωρίς μονιμότητα, περισσότερα χρόνια από ό,τι πριν και ότι θα εξελιχθεί βάσει κάποιων προσόντων που άλλοι θα θέσουν εν καιρώ για λογαριασμό του. Πώς είναι δυνατόν να προετοιμάσει τα προσόντα του για εξέλιξη ο υπηρετών Λέκτορας, Επίκουρος αλλά και ο Αναπληρωτής Καθηγητής, όταν δεν γνωρίζει ποια θα είναι αυτά και όταν τα κριτήρια των εξελίξεων δεν θα είναι ενιαία για όλα τα Ιδρύματα; Επίσης, γιατί στην εξέλιξη των Επικουρων η διαδικασία προβλέπεται να είναι ανοικτή και στην εξέλιξη των Αναπληρωτών κλειστή; Ο νόμος δημιουργεί μια κατηγορία Καθηγητών-πληβείων, οι οποίοι θα είναι έρμαιο αποφάσεων άλλων για την καριέρα τους, χωρίς καμία συμμετοχή στη διοίκηση και στις αποφάσεις. Αντί να εξαλείψει τη συναλλαγή και την υποταγή για την εξέλιξη στο Πανεπιστήμιο, ο νέος νόμος μάλλον τη θεσμοθετεί.

✓ Στη βάση ποιας λογικής η θητεία των νέων οργάνων είναι τόσο μεγάλη; Με ποιο τρόπο διασφαλίζεται η αποφυγή της διαπλοκής, όταν οι έχοντες την εξουσία την ασκούν για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα; Πόσο ευκίνητα θα είναι τα νέα αυτά όργανα μέσα στην πάροδο του χρόνου και το κυριότερο, ποιος θα ελέγχει τους ελέγχοντες;

✓ Σημαντικά επίσης ερωτήματα προκαλεί η έννοια της αυτοτέλειας των ΑΕΙ, όπως εμφανίζεται στο νέο νομοσχέδιο. Πώς αυτή θα εφαρμόζεται στην πράξη όταν, σε συνθήκες αντισυνταγματικής υπαναχώρησης του Κράτους από την υποχρέωση του να χρηματοδοτεί το δημόσιο αγαθό της παιδείας, τα ιδρύματα θα αναγκάζονται να εξαρτώνται από ιδιωτικά κεφάλαια για την έρευνα και τη λειτουργία τους; Υπάρχει άραγε κάποιος ιδιώτης που θα χρηματοδοτεί έρευνα για την κοινωνική ανισότητα, λόγου χάριν, ή για άλλα ερευνητικά αντικείμενα των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών που δεν αποδίδουν άμεσα οικονομικά, αλλά όμως αφορούν τον πολιτισμό και την κοινωνία, όπως άλλωστε το ίδιο το νομοσχέδιο διατείνεται;

✓ Σε τέτοιες συνθήκες είναι άξιο απορίας με ποιο τρόπο οι «εναπομείναντες» Πανεπιστημιακοί θα έχουν κίνητρο προσφοράς στα Τμήματα όπου υπηρετούν. Η συγκεντρωτική διοίκηση είναι γνωστό ότι παράγει το αντίθετο των στόχων της, την ίδια στιγμή που διαφαίνεται, ότι τόσο η αντιφατικότητα των όρων χρηματοδότησης και άρα της αμφίβολης μισθολογικής επάρκειας των Πανεπιστημιακών δασκάλων όσο και το εντόνως ολιγαρχικό πνεύμα του εν λόγω νόμου, δεν ενθαρρύνει την υλική και, κυρίως, την ηθική επιβράβευσή τους, αν δεν τη θέτει υπό αμφισβήτηση. Εντός αυτών των αβέβαιων συνθηκών πως θα μπορεί ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος να υπηρετήσει με ηρεμία και νηφαλιότητα το λειτούργημά του;

Με βάση αυτά τα δεδομένα, το Δ.Σ. του Συλλόγου Διδασκόντων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου:

✓ Εκφράζει την έκπληξη, την έντονη δυσαρέσκεια αλλά και τη δικαιολογημένη αγανάκτησή του για την οπισθοδρόμηση που προωθείται στο Ελληνικό Πανεπιστήμιο διαμέσου αυτού του αντιφατικού και εν πολλοίς προβληματικού νομοσχεδίου εν τω μέσω δεινής οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής κρίσης.

✓ Θεωρεί ότι το επίμαχο νομοσχέδιο, ως έχει και δίχως επιμέρους βελτιώσεις, θα ανακόψει τον νεανικό δυναμισμό και την αναπτυξιακή πορεία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

✓ Υποστηρίζει ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο για να τύχει της ευρείας αποδοχής και εφαρμογής χρήζει περισσότερου χρόνου ουσιαστικής συζήτησης και επεξεργασίας με σκοπό την αλλαγή των προβληματικών του σημείων.

✓ Δηλώνει την απερίφραστη στήριξή του στις πρόσφατα διατυπωθείσες θέσεις της ΠΟΣΔΕΠ και στην απόφαση της Συνόδου των Πρυτάνεων και καλεί κάθε Πανεπιστημιακό Συνάδελφο που σέβεται την ακαδημαϊκή του πορεία στο δύσκολο πεδίο του Ελληνικού Πανεπιστημίου να ενώσει τη δική του φωνή μαζί με εκείνες που ασκούν κριτική στο υπό κατάθεση νομοσχέδιο.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Διδασκόντων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου